

13. A BÁRKÁBAN

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Jubileumi Kommentár, Kálvin Kiadó, 1993.; Gerhard von Rad: Az Ószövetség teológiája, Osiris Kiadó, 2007.)

Az özönvíz bibliai leírásának vannak előzményei a világirodalomban (pl. Gilgames-eposz), melyekhez képest a bibliai özönvíztörténet viszonylag kései feldolgozás. Nem csak korában, hanem főleg teológiájában tér el ezektől. A babiloni mitologikus feldolgozásban pl. az istenek összeesküsznek az emberiség kipusztítására. „A bibliai elbeszélés ezzel szemben nemcsak mitológiátlanít, az egyetlen Istennek a világ fölöttihatalmát ábrázolva, hanem az egész leírást úgy tagolja be a többi bibliai történetek összefüggésébe, hogy kitűnjék belőle Istennek szuverén Úr volta, aki ítéletet tart, de ugyanakkor kegyelmet is gyakorol akarata szerint.”

Az írásmagyarázók szerint az özönvíz történetében is keveredik a Jahvista és a Papi Irat elbeszélése. Az összedolgozás ellenére is mutatkoznak szembevető különbségek. A J alapirratban Noé hét pár tiszta és egy pár tisztátalan állatot visz a bárkába, az áradást 40 napig tartó eső okozza. A P esetében az özönvíz sokkal nagyobb jelentőségű, az özönvíz kozmikus katasztrófa: az alsó és felső vizek összeérnek, azaz összeomlással fenyeget minden, ami a teremtésben elválasztott. A P szerint csak egy pár állat kerül a bárkába minden fajtából, a bárkában töltött idő kerekén egy esztendő.

Mindezeket a tanításban természetesen háttér információként kezeljük, és nem tárjuk az első osztályos gyermekek elé. Fontos, hogy az özönvíz történetének a teológiája legyen hangsúlyos, ne azokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét, ami még ennél a korosztálynál lényegtelen (pl. elég a fajtánként egy pár állat bárkába vitele, nem szükséges a tiszta és tisztátalan közti különbségtétel).

Az egyik legfontosabb üzenet Isten kegyelme az ítélete ellenére is, melyet Noén és családján gyakorol. **Noé kiválasztásának** két indoka van: **kegyelmet** talált az Úrnál (8. v.), és ő **igaz** és feddhetetlen volt. (9. v.) Azaz Isten nyilvánította őt ilyennek. Noé az **Istennel járt**, ami a hívő aktivitás, amire tekintettel tartja számon őt is a hit példaképei között Zsid 11,7.

„A **bárka** héber elnevezése (tébáh) még egyszer fordul elő az Ószövetségben: ugyanez a neve annak a hajócskának, amelyben a gyermek Mózeset kitették a Nílus parti sás közé (Ex 2:3). Mindkét esetben a halálos veszedelemből az életre megmentő hajó. A keresztyénségben a bárka az egyház egyik jelképe lett, lévén az egyház is Isten eszköze arra, hogy a halálból az életre mentse át az embert.”

„Isten szövetségkötésének az első formális leírását itt találjuk a Bibliában. Ez a **szövetség** egyúttal a legszélesebb körű s Noén keresztül az egész emberiségre, sőt a világra vonatkozik. Isten maga elkötelezése feltétel nélküli. Szövetségét pedig megpecsételi egy látható jellel, emlékeztetésül a biztató ígéretre. E jel a **szivárvány**.”

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Noé történetének csúcspontja a szivárvány. Ez nem jelenti azt, hogy a természeti katasztrófát elhallgatni vagy kisebbiteni akarnánk, de nem ez van a középpontban, hanem az, ahogy Isten az elromlott kapcsolatát az emberrel elkezd helyreállítani. A szövetségkötés első lépése, melynek minden ember részese lehet, ezáltal a gyerekek is. Az újra kezdés lehetősége adatott meg az ember számára az özönvíz után. A szivárvány Isten ígéretének jele legyen a gyermekek számára, bármikor találkoznak vele.

Az elbeszélésekben fontos, hogy a korabeli, ószövetségi mindennapokat mutassuk be, de a szereplők névtelenek maradjanak Nóén és családján kívül, hogy a gyerekek ne azonosuljanak a többi szereplővel. Nem a pusztítás a hangsúlyos, hanem a túlélés, azaz Isten szabadítása, mely által a kiválasztottak túlélnek az ítéletet. A túlélés eszköze a bárka, de ez csak a látható, kézzel fogható eszköz, mert az igazi „eszköz” az Istennel járás.

Sokszor elvontnak tűnik ez a kifejezés: Istennel járt ill. igaz ember volt. Ezért fontos, hogy a gyermekek életéből vett hétköznapi példákkal mutassuk meg, hogy mit jelent ez. Nem csak a helyes cselekvést a hétköznapiakban, hiszen az sokszor nem sikerül, hanem azt, hogy Istennel kapcsolatban lehet lenni. Ő szól és mi is megszólíthatjuk Őt.

A bárkában c. lecke súlypontjai:

- Együttélés a teremtett világban, mégis összezárva.
- A bárka, mint a menekülés eszköze.
- Isten a menedék.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten gondoskodik mindig az emberről

Kognitív cél: Az özönvíz fogalmának ismerete. Rámutatás arra, hogy Isten gondoskodó szeretete Nóénak, családjának és a bárkában lévőknek menedéket nyújtott.

Affektív cél: A szeretet és bizalom érzelmi hátterének feltárása.

Pragmatikus cél: Bátorítás arra, hogy ne féljenek a természeti jelenségektől, hanem tudjanak bizalommal fordulni Istenhez, aki számukra is menedék, még akkor is, amikor úgy látszik, hogy nincs menedék, mert az Ő kezében vannak a természeti erők is.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	Kapcsolódó feladat: munkafüzet 1-3. feladatainak megoldása.	Munkafüzet A feladatok kapcsán aktiváljuk a gyerekek előzetes tudását, élményeit a viharról, veszélyes helyzetekről, ezekben lévő menedékről. A környezetismeret tantárgy integrálása.
Feldolgozási javaslat	Ezen az órán a biblia tanítás során behívjuk a gyerekeket a bárkába, hogy legyenek részesei Nóé utazásának. Előző órán kértük, hogy hozzák magukkal kedvenc plüssállatukat. (Érdemes a hittanoktatóknak felkészülni tartalék állatokkal arra az esetre, ha valamelyik gyereknek nem lenne.) Itt különösen fontos a körberendezett tér, mert csak így lesz lehetőségük a tanítási drámához hasonlóan végigjátszani az órán a történetet. 1. Építsünk bárkát magunkból! Már néhány tanulóval be lehet állni egy hajó alakba. Újságpapírból ki lehet jelölni az alaprajzát, ezzel	Tk

megkönnyítjük a gyerekek dolgát. Kisebb létszámú csoport a kezekből tetőt is létre hozhat. Nagyobb létszámúaknál csak jelképesen van tető, ill. székekre állva lehet egy belső rész, ami a rajzokon a kis ház szerű felső részét ábrázolja. Készítsünk fényképet erről. Hiszen mindannyian egy bárkában vagyunk.

2. Hangok kívülről – „Esőcsinálás”

Most, hogy beszálltunk a bárkába, figyeljük a beszűrődő hangokat.

Az esőcsinálás játékához körbe kell ülni (6-8 fővel már játszható, igazán 10 fölött hangzik jól). A játékvezető középen állva sorba ránéz a gyerekekre, akinek a szemébe néz, annak át kell vennie a mozdulatát, és addig folytatni, amíg egy újabb mozdulattal ismét ahhoz a gyerekhez nem ér. A mozdulatok sorrendje:

- két tenyér összedörzsölése folyamatosan – szél susogása
 - gyors csettintgetés mindkét kézzel – csepeg az eső
 - két ujjal a másik tenyéren gyors apró tapsok – erősödik az eső
 - két tenyérrel gyors tapsolás a combokon – egyre jobban zuhog
 - marad az előző, mellette két lábbal dobogás a padlón – ez a viharos eső hangja, a csúcspontja
- és visszafelé
- két tenyérrel gyors tapsolás a combokon – kevésbé zuhog
 - két ujjal a másik tenyéren gyors apró tapsok – csendesedik az eső
 - gyors csettintgetés mindkét kézzel – már csak csepeg az eső
 - két tenyér összedörzsölése folyamatosan – szél susogása, elállt az eső

3. Hangok belülről – melyik állat szólalt meg?

A gyerekek által hozott plüssállatok hangjait szólaltassák meg a „gazdáik”. Egy gyerek kimegy, az egész csoport valamelyik bennmaradó gyerek plüssállatának a hangját próbálja megszólaltatni (nagy létszámnál csak 1-1 padosor). A visszajövő gyerekeknek ki kell találni, hogy melyik állat hangját hallotta.

4. A család hangjai

Gyűjtsenek mondatokat, amiket esős napokon szoktak mondani ők vagy a szüleik. Nőé és családja már lassan úgy érezte, hogy sok ebből az esőből,

	<p>bezártságból. Minden gyerek választ egy elégedetlenkedő mondatot: Pl. Már úgy unom az esőt. Ki akarok szállni. Meddig tart még! Ma is esik? Félek, hogy sose jutunk ki innen. Még mindig sehol a szárazföld? Stb. Találjanak ki a gyerekek hasonló mondatokat, melyeket magukban mondogatnak, mintha morognának az orruk alatt. Nőének (ebben az esetben a hittanoktató) eszébe jut, hogy Isten azt ígérte neki: „Veled azonban szövetségre lépek.” Ezt kezdi a csüggedésbe belemondogatni. Minden gyerek szemébe, úgy, hogy ők is megismételjék, egyre többen mondják ezt a mondatot. Végül a csoport egyszerre is elmondja: „Veled azonban szövetségre lépek.” (Ez az aranymondás.) És itt elénekli a hittanoktató a 236. dicséretet: Mindenek meghallják...</p> <p>Énektanulás: „Nagy hálát adjunk az Atya Istennek...”</p>	<p>Tk. 33. o.</p>
--	--	-------------------

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Állatok készítése különböző technikákkal. Pl. Játékosan a Bibliáról, Kálvin Kiadó, 2008. 10-11. o.

Gyöngyfigura állatok:

<http://creativhobby.mindenkilapja.hu/html/18333260/render/gyongyfigura-allatok>

http://www.logopedia11.hu/files/J%C3%A1tsszunk%20egy%C3%BCtt!2010_szept.pdf

2. Drámapedagógiai játék: Ki szállhat be a bárkába?

A játék leírása:

A székeket egymás mellé rakva egy bárkaformát alakítunk. Akik a székeken belül vannak, azok vannak a bárkában. A játékvezető adja az utasításokat. A bárkába azok léphetnek be, akiken van kékszínű ruhanemű. stb. Igyekezzünk olyan utasításokat adni, hogy mindenki legalább egyszer beléphessen a bárkába!

3. Drámapedagógiai játék: Beszállás a bárkába

A játék leírása:

A bárkába mindenki úgy léphet be, hogy előtte mond egy állatnevet. Leülünk a székekre és újra megismételjük az állatnevet, de most már úgy, hogy az egymás mellett ülők ismétlik az előttük ülő állatnevét, majd mondják a saját nevüket. Alakítunk egy állat-szóláncot.

4. Játék megnevezése: Ez a...széke

A játék leírása:

A gyerekek már jól tudják a társaik által választott állatneveket. A székeket úgy rakjuk, hogy egy székkal legyen több, mint a gyerekek száma. Akinek a jobb oldalán üres a szék az kezdi a játékot. Rácsap a jobb oldali üres székre, majd ezt mondja: Ez az elefánt széke. Ekkor az elefánt átszalad az üres székre. A játék úgy folytatódik, hogy akinek a jobb oldalán megüresedett a szék, mert az elefánt elment, az csap az üres székre és hív egy újabb társat: Ez a zsiráf széke. Természetesen odamegy a zsiráf. a játék így folytatódik tovább.

5. Esőcsináló (kicsit másként)

Körben ülve a kezünkkel, lábunkkal adunk ki hangokat. Ahhoz, hogy egyre erősödő hangot tudjunk kiadni először a játékevezető kezdi:

1. A tenyerünket összedörzsöljük folyamatosan. Először az első, majd az első és második, majd az első, második, harmadik és így tovább. Amikor újra az elsőhöz ér a kör egy újabb mozdulatot tesz, de a többiek addig nem hagyják abba az előző mozdulatot.
2. Csettintünk.
3. Combok ütögetése
4. Taps a kézzel
5. Lábbal dobogás
6. A vihart úgy tudjuk elcsendesíteni, hogy visszafelé csináljuk meg az előbbi mozgásokkal járó hangeffekteket.

6. Az ígéret beteljesedik

A tanulók a hitoktató irányításával érzékeltessék a bárka oldalán, hogy esni kezdett az eső érrel, égül láppal is jelezzük.

Emelkedett a víz...

A tanulók eljártsszák a víz emelkedését mozgással. Egymás mellett sorban leguggolnak, majd megfogva egymás kezét utánozzák a hullámozást.

És ringott a bárka...

A tanulók egymás vállába kapaszkodva bárkát alkotnak és összehangoltan himbálózik a bárka a vízben

Állati jó kijönni...

.Mozgással, hangutánzással mutassák be a gyerekek, hogyan örültek az állatok, amikor kiszabadultak a bárkából.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

Egyházi iskolai munkafüzetben az 1. feladat nincs jelen a gyülekezeti munkafüzetben.

Az itt lévő találós kérdések a következők:

„Se oldala, se feneké, mégis megáll a víz benne.” Mi az?

„Fák és bokrok zuhanyoznak,
nem kell nekik tusfürdő.
Emberek meg bosszankodnak,
nem tetszik a rossz idő. Mi az?”

„Széleit nem láthatod,
mélyét is csak sejtethed,
mégis reábizhatod
egy hajóban életed.”

1. feladat

„Találós kérdés”

Instrukció: Az ügyesebbek biztos hamar kitalálják. Lehetőség szerint vezessünk rá mindenkit a megoldásra. Mindig vannak olyanok, akik tudnak olvasni, de itt fontos a tanító bemutatása,

hiszen a hangsúlyozás segíthet a gyerekeknek a kitalálásban. Mi a közös a feladványokban? (felhő, eső, tenger) Beszéljük meg!

2. feladat:

„Mi véd meg az esőtől? Kösd össze az összetartozókat!”

instrukció: Két részes feladat, ahol először olyan eszközöket kell keresni, amelyek az esőtől védenek. (Pl. esőkabát, esernyő, stb.). A feladat második része, hogy az összetartozó tárgyakat keressék meg a gyerekek. Itt az összekötés szempontja az eső, illetve az eső elleni védelem. Ha a gyerekek számára túl bonyolult az összetartozó tárgyak keresése, akkor csak az eső elleni védelemre koncentráljunk.

4. feladat:

„Mi nyújtott Noénak és családjának menedéket?” a. fejezd be a rajzot! b. Kik és mik utaztak a bárkában? Rajzold le? c. Rajzold bele a kedvenc állatodat is párjával együtt!

Instrukció: A feladatban lehetőség adódik a kedvenc állatok és Noé családjának a berajzolására, illetve beszélgetésre magáról a történetről.

A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv: 158. dics. Ha te meg nem tartasz

Jézushoz Jöjjetek: 29. Feljött a nap-kánon